

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Paweł Marycz

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Izabela Kawczuga

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2019 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko M. Z. i D. Z. (1)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanych M. Z. i D. Z. (1) solidarnie na rzecz powoda, (...) S.A. z siedzibą w W., kwotę 468.384,88 zł (czteryście sześćdziesiąt osiem tysięcy trzysta osiemdziesiąt cztery złote i osiemdziesiąt osiem groszy), z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od powyższej kwoty od dnia 17 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty
2. zasądza od pozwanych M. Z. i D. Z. (1) solidarnie na rzecz powoda, (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 34.237,00 zł (trzydzieści cztery tysiące dwieście trzydzieści siedem złotych) tytułem kosztów procesu
3. nadaje wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

SSO Paweł Marycz

I C 719/19

Uzasadnienie wyroku zaocznego z dnia 15 listopada 2019 r.

Pozwem z dnia 21 czerwca 2019 r. (...) S.A. wniósł o zasądzenie, nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym, od pozwanych M. Z. i D. Z. (1) solidarnie na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 468.384,88 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa.

W uzasadnieniu wywiedzonego roszczenia Bank wskazał, iż dnia 30 lipca 2008 r. zawarł z pozwanymi umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych M. waloryzowany kursem CHF. Pozwani, jako kredytobiorcy nie wywiązali się z obowiązku regulowania rat spłaty, co doprowadziło do wypowiedzenia umowy pismem z dnia 23 października 2018 r., z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia. Korespondencja została wysłana listem poleconym na adres kredytobiorców wskazany w umowie. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa uległa rozwiązaniu a wartość wymagalnego zobowiązania z tego tytułu, na dzień 17 czerwca 2019 r., wyniosła 121.484,88 CHF.

Do pozwu załączono m. in. kopię umowy kredytu, kopię wezwań do zapłaty kierowanych do pozwanych, oświadczenia o wypowiedzeniu umowy oraz wyciąg z ksiąg banku.

Uzasadniający wysokość wywiedzonego roszczenia powód wskazał, iż kwota 468.384,88 zł odpowiada równowartość 121.484,88 CHF po kursie 3,8555 wynikającym z umowy kredytu.

W odpowiedzi za doręczony pozew M. i D. Z. (2) wnieśli pismo procesowe, w którego treści wskazali, iż w całości zaskarżają wydany nakaz zapłaty. Nadto, iż kwestionują roszczenie, co do zasady i wysokości.

Pismo nie zawierało podpisu odrębnego pozwanych, ani odpisu dla strony przeciwnej. Wobec powyższego Sąd wezwał pozwanych do uzupełnienia braków formalnych pisma (k. 80). Korespondencja wróciła do Sądu z adnotacją operatora pocztowego „Nie podjęto w terminie” (k. 83, 84).

Wobec nieuzupełnienia braków formalnych postanowieniem z dnia 16 października 2019 r. Sąd zwrócił odpowiedzi na pozew złożone przez M. Z. i D. Z. (1) (k. 85).

Na rozprawie w dniu 15 listopada 2019 r. mimo prawidłowego zawiadomienia pozwani nie stawili się (protokół rozprawy k. 93).

Sąd dnia 15 listopada 2019 r. wydał wyrok zaoczny uwzględniający roszczenie pozwu w całości (k. 95).

Dnia 18 listopada 2019 r. pozwani wnieśli zażalenie na postanowienie z dnia 16 października 2019 r., w którym powołali się na niewłaściwą awizację przesyłki pocztowej zawierającej wezwanie do uzupełnienia braków formalnych odpowiedzi na pozew (k. 101-102, 104-105).

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2020 r. Sąd II instancji odrzucił zażalenie pozwanych z dnia 18 listopada 2019 r.

Dnia 21 sierpnia 2020 r. pozwani z kolei wnieśli wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego (k. 134-148, 149-163).

Pozwani wskazali zgodnie, iż o wydaniu wyroku dowiedzieli się dopiero dnia 12 sierpnia 2020 r. z korespondencji od Komornika sądowego M. F.. Dalej pozwani powołali się na okoliczność, iż bieżąca linia orzecznicza dotycząca kredytów frankowych – wyrok TSUE z dnia 03 października 2019 r. w sprawie C -260/18 przesądził o oddalaniu roszczeń banku o zapłatę w kredytach waloryzowanych kursem CHF. Nadto wskazano, że pozwani nie otrzymali przesyłki sądowej zawierającej odpis wyroku zaocznego wydanego w niniejszej sprawie.

Do pisma załączono kopię reklamacji pozwanych złożoną u operatora pocztowego oraz zdjęcia przesyłek. Nie załączono natomiast odpisu sprzeciwu od wyroku zaocznego.

Zarządzeniem z dnia 23 września 2020 r. Sąd wezwał pozwanych do uzupełnienia braków formalnych wniosku o przywrócenie terminu poprzez dostarczenie sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 15 listopada 2019 r. w terminie 7 dni po rygorem zwrotu wniosku (k. 165).

W piśmie procesowym z dnia 02 października 2020 r. pozwani uzupełnili braki formalne.

W sprzeciwie od wyroku zaocznego z dnia 15 listopada 2019 r. M. i D. Z. (2) wnieśli o uchylenie wydanego wyroku w całości i oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu zajętego stanowiska pozwani się na okoliczność nieważności umowy stanowiącej podstawę faktyczną pozwu z uwagi na zawarcie w niej klauzul abuzywnych – postanowień konstytuujących mechanizm indeksacji sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i interesem konsumentów – pozwanych.

Dalej podważono skuteczność złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy z uwagi na wadliwy adres – B. tj. nazwa miejscowości bez podania numeru. Dom pozwanych (k. 171-277).

Dodatkowo w piśmie stanowiącym uzupełnienie braków formalnych pozwani wskazali, iż otrzymali odpowiedź na reklamację wystosowaną do operatora pocztowego, w której wskazano, że listonosz napotkał utrudnienia w doręczaniu korespondencji spowodowane brakiem jednoznacznego oznaczenia posesji.

Postanowieniem z dnia 07 października 2020 r. (k. 278) Sąd oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 15 listopada 2019 r. W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż pozwani nie uprawdopodobnili, że uchybili terminowi do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego bez swojej winy. Wręcz przeciwnie w ocenie Sądu pozwani wiedząc, że są stroną postępowania sądowego z ich udziałem nie czynili starań o ustalenie, czy jest do nich kierowana korespondencja sądowa.

Dnia 9 lutego 2021 r. Rzecznik Finansowy wniósł na rzecz pozwanych skargę nadzwyczajną od prawomocnego orzeczenia i zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15 listopada 2019 r. wydany w niniejszej sprawie (k. 293-348).

Postanowieniem z dnia 9 marca 2021 r. Sąd wstrzymał wykonanie wyroku zaocznego z dnia 15 listopada 2019 r. do czasu rozpoznania skargi nadzwyczajnej Rzecznika Finansowego (k. 394).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 lipca 2008 r. M. Z. i D. Z. (1) zawarli z poprzednikiem prawnym powoda (...) Bank Spółką Akcyjną umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF.

Zgodnie z umową kredytu, bank udzielił kredytobiorcom kredytu w kwocie 288.000,00 zł waloryzowanego w walucie CHF na okres 360 miesięcy tj. do dnia 30 lipca 2038 r. Spłata miała następować w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych w terminie do 20. każdego miesiąca. Cel kredytu stanowił zakup działki budowlanej oznaczonej numerem 427/2 położonej w miejscowości B. gmina D. (§ 1 ust. 1, 1A, 2, 3, 4, 5, 6).

Stosownie do § 1 ust. 3A umowy kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 28 lipca 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 149.945,33 CHF. Kwota niniejsza miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od podanej w niniejszym punkcie.

Zgodnie § 3 umowy prawnym zabezpieczeniem kredytu była m. in. hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 432.000,00 zł, której przedmiotem była nieruchomość położona w B. o numerze ewidencyjnym (...), przelew na rzecz Banku praw z polisy ubezpieczenia niskiego wkładu w (...) S.A. do kwoty 2016,00 zł.

Zgodnie z § 5 umowy kredytu wypłata kredytu w wysokości 288.000,00 zł miała nastąpić zgodnie z dyspozycją zawartą w akcie notarialnym na rzecz Zbywcy nieruchomości.

Spłata kredytu następowała na podstawie nieodwołalnego przez cały czas trwania umowy zlecenia dokonywania przelewu z rachunku bankowego nr (...) - poprzez zlecenie i upoważnienie banku do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu. Kredytobiorca zobowiązany był zapewnić na ww. rachunku w terminach zawartych w Harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 6 ust. 1 w zw. z § 11B).

Warunki oprocentowania kredytu zostały opisane w § 9 umowy kredytu. Zgodnie z jego zapisami ustalono, iż oprocentowanie kredytu w całym okresie kredytowania jest zmienne i na dzień wydania decyzji kredytowej wynosiło 3,83 % w stosunku rocznym. Marża Banku wynosiła 1,05 % (§ 1 pkt 8).

Kredytobiorcy zobowiązali się do spłaty kapitału wraz z odsetkami w miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych – w terminach i kwotach zawartych w Harmonogramie spłat, sporządzonym w walucie CHF, a stanowiącym załącznik nr 1 do umowy (§ 10 ust. 1-2). W § 10 ust. 4 umowy kredytu przewidziano, że raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty

odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Kredytobiorcy byli uprawnieni do dokonania wcześniejszej spłaty całości lub części kredytu (§ 12 ust. 1). Stosownie do § 12 ustęp 5 umowy kredytu wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo – odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującym na dzień i godzinę spłaty.

Szczegółowe obowiązki kredytobiorców oraz warunki wypowiedzenia umowy kredytu przez bank określone zostały w § 13-14 umowy. Bank uprawniony był do wypowiedzenia umowy w przypadku gdy w terminie określonym w Umowie Kredytobiorca nie dokona spłaty raty kapitałowo – odsetkowej lub części tej raty. Okres wypowiedzenia umowy wynosi 30 dni i liczony jest od dnia doręczenia wypowiedzenia Kredytobiorcy, przy czym za datę doręczenia wypowiedzenia uważa się również datę powtórnego awizowania przesyłki polecanej, wysłanej pod ostatni znany MiltiBankowi adres Kredytobiorcy (§ 14 ust. 1 i 3).

Z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego / od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelność MuliBanku, z tytułu umowy kredytowej Bank dokonuje przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa (§ 15 ust. 4).

Z kolei w § 17 umowy przewidziano prawo wypowiedzenia umowy przez kredytobiorcę.

Integralną część umowy kredytowej stanowił Regulamin udzielania kredytów hipotecznych i pożyczek dla osób fizycznych - w ramach (...) (§ 25 umowy).

W § 29 umowy odnotowano, że kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z kryteriami zmiany stopy procentowej kredytu obowiązującej w M. oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptują. Nadto kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują. Kredytobiorcy są świadomi, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu.

Dowód:

- umowa kredytu nr (...) k. 6-9.

Uruchomienie kredytu nastąpiło zgodnie z umową.

Okoliczność bezsporna.

Dnia 6 kwietnia 2018 r, wobec braku wykonywania umowy w zakresie obowiązku terminowego uiszczania rat kapitałowo – odsetkowych, (...) S.A. wystosował do pozwanych wezwanie do zapłaty. W piśmie tym powód wezwał M. Z. i D. Z. (1) do dokonania, w terminie 14 dni roboczych, licząco od dnia otrzymania niniejszego dokumentu, spłaty zadłużenia przeterminowanego, które na dzień przygotowania pisma wynoszą 19.729,46 CHF w tym:

- 17.122,01 CHF kapitału,

- 1.724,69 CHF odsetek umownych,

- 882,76 CHF odsetek karnych.

W tym samym piśmie (...) S.A. poinformował jeszcze pozwanych o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych, licząco od dnia otrzymania niniejszego dokumentu, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Pismo powyższe zostało wysłane na adres B. (...)-(...) D. i doręczone dnia 10 maja 2018 r.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 06 kwietnia 2018 r., k.10, 13;
- potwierdzenie doręczenia, k. 11-12, 14-15.

Następnie, wobec bezskuteczności wezwania datowanego na 6 kwietnia 2018 r., pismem z dnia 23 października 2018 r. powód złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z powodu niedotrzymania warunków Umowy z zachowaniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia, licząc od daty doręczenia pisma.

Dalej wskazano, iż kwota zadłużenia na dzień sporządzenia oświadczenia wnosi: 122.106,32 CHF w tym 119.018,78 CHF kapitału, 1.910,14 CHF odsetek umownych, 1.177,40 CHF odsetek karnych.

Pismo to zostało wysłane na adres kredytobiorcy jak poprzednie wezwanie tj. B. (...)-(...) D. i zostało doręczone dnia 22 listopada 2018 r.

Dowód:

- wypowiedzenie umowy kredytu z dnia 23 października 2018 r. k. 16, 18;
- potwierdzenie odbioru, k. 17, 19.

Kolejno, pismem z dnia 08 stycznia 2019 r., powód wysłał pozwanym przedsądowe wezwanie do zapłaty wymagalnego zadłużenia z tytułu umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF w wysokości 119.018,78 CHF kapitału, 3.474,56 CHF odsetek i prowizji w terminie 3 dni.

Wezwanie to zostało wysłane na adres kredytobiorców jak poprzednio. Oba wezwania odebrał dnia 21 lutego 2019 r. D. Z. (1).

Dowód:

- przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 8 stycznia 2019 r., k. 20, 22;
- potwierdzenie odbioru, k. 21, 23.

W dniu 17 czerwca 2019 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg (...) S.A., w którym stwierdzono, że pozwani posiadają wobec powoda wymagalne zadłużenie z tytułu umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF w wysokości 121.484,88 CHF, na które składa się:

- niespłacony kapitał w kwocie 119.018,78 CHF;
- odsetki umowne za okres od 20/06/2016 r. do 20/10.2018 r. według zmiennej stopy procentowej w wysokości 0,31 % w skali roku, w kwocie 789,30 CHF;
- odsetki od zobowiązania przeterminowanego za okres od 16/12/2018 r. do 17/06/2019 r. według zmiennej stopy procentowej w wysokości 1,96 % w skali roku w kwocie 1.676,80 CHF.

Dowód:

- wyciąg z ksiąg z dnia 17 czerwca 2019 r., k. 24;

- pełnomocnictwo k. 25, 26.

Następcą prawnym (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. jest (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W..

Bezsporne, nadto dowód:

- wydruk z KRS, k. 30-67.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 339 § 1 k.p.c., jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wydaje wyrok zaoczny. Sąd nie może wydać wyroku zaocznego, jeżeli pomimo niestawiennictwa pozwanego na rozprawie, żądał on przeprowadzenia rozprawy w swej nieobecności albo składał już w sprawie wyjaśnienia ustnie lub na piśmie (art. 340 k.p.c.), stwierdzono nieprawidłowość w doręczeniu wezwania albo jeżeli nieobecność pozwanego jest wywołana nadzwyczajnym wydarzeniem lub inną znaną sądowi przeszkodą, której nie można przezwyciężyć (art. 214 § 1 k.p.c.). W niniejszej sprawie zachodziły podstawy do wydania wyroku zaocznego, ponieważ pozwani nie wdali się w spór, co do istoty sprawy, pomimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy, nie stawili się na jej termin, nie zajęli żadnego stanowiska procesowego, nie wnosili o przeprowadzenie rozprawy w swojej nieobecności, ponadto brak jest podstaw, aby przyjąć, iż wystąpiły szczególne przeszkody uniemożliwiające jego stawiennictwo do Sądu. Po myśli art. 339 § 2 k.p.c., Sąd wydając wyrok zaoczny przyjmuje za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W przedmiotowej sprawie powód (...) S.A. z siedzibą w W. dochodził od pozwanych M. Z. i D. Z. (1) zapłaty solidarnie kwoty 468.384,88 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa.

Podstawa faktyczną powództwa była nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta pomiędzy stronami w dniu 30 lipca 2008 r. oraz fakt wymagalności całego roszczenia (wierzytelności) powoda z uwagi na wypowiedzenie umowy kredytu. Zawarta przez strony umowa zasadniczo jest regulowana w ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1988 ze zm.). Zgodnie z art. 69 ust. 1 w/w ustawy przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W przedmiotowej sprawie powodowy bank zawarł z pozwanym w dniu 30 lipca 2008 r. umowę kredytu, która to umowa określała obowiązki kredytobiorców.

Jak wynika z dokumentów załączonych do pozwu pozwani co najmniej od kwietnia 2018 r. całkowicie zaprzestali wykonywać ciężący na nim obowiązek spłaty pobranego kredytu. Analiza kolejnych wezwań do zapłaty jasno wskazuje, iż kwota niespłaconego kapitału w czasie nie malała, a odsetki rosły co jednoznacznie jawi się jako brak jakichkolwiek wpłat wszczęciu procedury windykacyjnej. Dalej wskazać należy, że powód w myśl § 14 ust. 1 tej umowy miał prawo do wypowiedzenia jej. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu powód złożył pozwanej pismem z dnia 23 października 2018 r. zatytułowanym „Wypowiedzenie umowy”.

Oceniając zasadność powództwa Sąd w pierwszej kolejności zajął się ustaleniem czy wypowiedzenie umowy kredytu dokonane przez powoda było skuteczne a co za tym idzie czy należność dochodzona pozwem jest wymagalna. Ustalenie tej okoliczności czyniło bowiem zbędnym zajmowanie się kwestią wysokości roszczenia.

Ustaień faktycznych, na podstawie których ocenione zostało powództwo, sąd dokonał w oparciu o dokumenty złożone do akt przez powoda. Większość z nich miała moc dowodową przewidzianą w art. 245 k.p.c., a więc jako dokumenty prywatne dowodziły tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia zawarte w dokumentach. Wiarygodność wszystkich tych dowodów w ocenie Sądu nie budziła żadnych zastrzeżeń. Dokumentacja obejmowała przede wszystkim umowę kredytu oraz pisma informujące o zaległości, wezwania do zapłaty i wypowiedzenie umowy. Oprócz tego przedstawiono wyciąg z ksiąg banku zawierający dane na temat wszystkich należności z rozbiorem na kapitał, odsetki umowne, odsetki karne.

Na podstawie tego materiału można było stwierdzić, jaka była treść umowy kredytu, a także stan rozliczeń wynikających z umowy kredytowej, a wreszcie to jak przebiegał proces związany z wypowiedzeniem umowy. Sąd nie miał wątpliwości, że pomiędzy stronami w dniu 30 lipca 2008 r. doszło do zawarcia umowy, Bank oddał do ich dyspozycji kwotę 288.000,00 zł, a pozwani zobowiązali się spłacić tą kwotę przez okres 360 miesięcy w miesięcznych ratach. Powód bowiem przedłożył umowę kredytową datowaną na dzień 30 lipca 2008 r. która została przez pozwanych czytelnie podpisana imieniem i nazwiskiem. Fakt iż powód spełnił na rzecz M. Z. i D. Z. (1) swoje zobowiązanie zaciągnięte powyższą umową, czyli oddał do jego dyspozycji kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, była niesporna wobec braku sprzeciwu strony pozwanej.

Kolejno w celu ustalenia czy roszczenie z umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF stało się w całości wymagalne, należało ustalić, czy pozwani zaniechali spłacania rat kredytu i czy w związku z tym umowa została prawidłowo wypowiedziana. Wskazać bowiem należy, że powództwo zostało oparte na twierdzeniu, iż powód doprowadził do powstania stanu natychmiastowej wymagalności wszystkich zobowiązań kredytowych M. i D. Z. (1) wskutek wystosowania do nich pisma z dnia 23 października 2018 r., którego odpis wraz z dowodem odbioru złożył do akt.

W ocenie Sądu powód w sposób należyty wykazał fakt uchylenia się przez pozwanych od obowiązku dokonywania wpłat tytułem kredytu nr (...). Z treści wezwania do zapłaty z dnia 6 kwietnia 2018 r. wynika, że pozwani pozostawali w opóźnieniu ze spłatą zobowiązania w wysokości 19.729,46 CHF. Tym samym w dalszym okresie (...) Spółka Akcyjna w W. nabył uprawnienie do wypowiedzenia pozwanemu umowy kredytu i postawienia całości zobowiązania w stan wymagalności – stosownie do podstawy przewidzianej w § 14 ustęp 1 umowy.

Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy datowane na dzień 23 października 2018 r. Sąd uznał za skutecznie doręczone mimo, iż zostało ono wystawione na inny adres aniżeli podano na umowie kredytowej. Przepisy Kodeksu cywilnego, nie pozostawiają wątpliwości, że oświadczenie woli jest złożone z chwilą, w której doszło do adresata oświadczenia w taki sposób, że osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią (art. 61 § 1 Kodeksu cywilnego). Jak wynika z dowodu doręczenia znajdującego się na k. 17 i 19 korespondencja została doręczona adresatom dnia 22 listopada 2018 r. po uprzedniej awizacji. W przypadku oświadczenia o wypowiedzeniu umowy Sądowi został przedłożony wydruk z historii śledzenia przesyłki prowadzonej w elektronicznym systemie operatora pocztowego. Dla Sądu jest to wiarygodne źródło informacji o dokonaniu czynności zatem mogło stanowić podstawę wyrokowania. Dodatkowo Sąd wskazuje, iż wezwanie do zapłaty wysłane na ten sam adres dnia 08 stycznia 2019 r. zostało przez pozwanego D. Z. (1) odebrane osobiście (k. 21v). Wyklucza to możliwość poczynienia twierdzenia, iż adres użyty w poprzednim piśmie był nieprawidłowy.

Zdaniem sądu przedstawione dokumenty były także wystarczające, aby ustalić wysokość zobowiązania związanego z umową kredytu. Wierzyciel w pozwie dokładnie opisał bowiem zakres swojego żądania i składniki długu obciążającego kredytobiorców. Wskazał, jakiej kwoty domaga się tytułem kapitału, jakiej tytułem odsetek umownych i tych naliczonych z tytułu opóźnienia w zapłacie. W wyciągu z ksiąg banku (k. 24) uszczegółowi okres za jaki skapitalizował odsetki (20.06.2016 – 20.10.2018 przy odsetkach umownych i 16.12.2018 r. do 17.06.2019 r. przy odsetkach karnych), stopę procentową przyjętą do wyliczenia (odpowiednio 0,31 % i 1,96% w skali roku) oraz kwoty, od jakich naliczane były odsetki w poszczególnych okresach (119.018,87 CHF / 212.180,53 CHF).

Na marginesie tylko wskazać można, że w przypadku umowy takiej jak kredyt, wierzyciel celem wykazania zasadności żądania zapłaty powinien to, że wykonał umowę i wypłacił umówioną kwotę. Do tego powinien wykazać treść obowiązków kredytobiorcy, czyli ramy ilościowe i kwotowe, w ramach których dłużnik miał dokonywać zwrotu udostępnionych środków. Następnie powinien wyjaśnić, co obejmuje jego roszczenia z rozbiciem na poszczególne składniki oraz ze wskazaniem podstaw i sposobu naliczenia należności ubocznych. Z tych wszystkich obowiązków powód się wywiązał. Na stronie pozwanej, biernej w niniejszym procesie, ciążył obowiązek wykazania jaki inny dowód miałby być właściwy dla określenia wartości zadłużenia. Pominąwszy, że kwota kredytu wynika z samej umowy. Podobnie sposób ustalenia stóp procentowych określających wysokość odsetek. Powód na podstawie tych danych określił wartość kapitału oraz dokładnie rozpiisał naliczenia należności odsetkowych, wskazując wszystkie parametry przyjęte do ich wyliczenia. Przeciwnik procesowy nie wykazał, że dokonał wpłat nieuwzględnionych przez powoda bądź, że doszło do zdarzenia niweczącego obowiązek zwrotu kredytu w całości lub w części większej, niżby to wynikało z twierdzeń powoda.

W tym miejscu Sąd wskazuje, iż na dzień wydawania wyroku zaocznego linia orzecznicza co do możliwości unieważnienia umowy kredytu indeksowanego do CHF nie była jednolita. Pierwotna wykładnia przepisów regulujących udzielanie oraz wykonywanie umów kredytów indeksowanych i denominowanych w walutach obcych odbiegała od obecnych standardów. Jeszcze w 2016 i 2017 r. tylko 25-27% kredytobiorców wygrywało swoje sprawy. W 2018 r. odsetek wygranych spraw poprawił się dwukrotnie, ale nadal stanowił tylko 54%. Czyli blisko połowa procesów sądowych kończyła się wówczas oddaleniem powództwa. Prawdziwy przełom nastąpił dopiero w 2019 r., zwłaszcza po publikacji orzeczenia TSUE. Kluczowe orzeczenie (wyrok TSUE w sprawie C -260/18) zapadło dnia 03 października 2019 r. Wyrok w niniejszej sprawie został wydany dnia 15 listopada 2019 r. gdy wspomniane wyżej orzeczenie nie było jeszcze uzasadnione. Faktyczne ukształtowanie orzecznictwa nastąpiło dopiero w 2020 r. Dalej warto podkreślić, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał w przywołanym orzeczeniu, że w umowach kredytu indeksowanego do waluty obcej, nieuczciwe warunki umowy dotyczące różnic kursowych nie mogą być zastąpione przepisami ogólnymi polskiego prawa cywilnego. Trybunał wskazał też, że prawo UE nie stoi na przeszkodzie unieważnieniu umów dotyczących kredytów we frankach szwajcarskich – ale wymaga to zgody kredytobiorcy. W realiach przedmiotowej sprawy wobec braku udziału strony pozwanej – kredytobiorców niemożliwe było ustalenie, czy taka zgoda co do umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF istnieje. Stąd nawet samodzielnie przez Sąd ustalenie, że umowa stanowiąca podstawę faktyczną pozwu zawiera zabroniony mechanizm waloryzacji / indeksacji nie może stanowić samoistnej podstawy oddalenia powództwa o zapłatę.

Nie można w końcu pomijać faktu, że samo występowanie w umowie łączącej strony niniejszego procesu postanowień podobnych treścią do uznanych w innych sprawach za niedozwolone przesądza o nieważności ich umowy. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3851 Kodeksu cywilnego, klauzule abuzywne są to postanowienia umowy zawieranej pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą, nie uzgodnione indywidualnie z konsumentem, kształtujące jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a także rażąco naruszające interesy konsumenta. Bez udziału aktywnego pozwanych – kredytobiorców nie sposób ustalić, czy postanowienia umowy odnoszące się do przeliczeń CHF na PLN potencjalnie kształtujące och prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, bądź rażąco naruszające interesy konsumenta nie były uzgodnione indywidualnie z kredytobiorcami.

Jeśli bowiem wierzyciel wykaże istnienie określonego roszczenia, wówczas dłużnik, aby uwolnić się od żądania zapłaty, powinien na zasadzie art. 6 k.c. i 232 kpc, dowieść, że nastąpiło zdarzenie prawne (np. zapłata długu, nieważność czynności prawnej ex tunc), które spowodowało wygaśnięcie zobowiązania. Faktem prawotwórczym dla powoda jest w tym wypadku istnienie zobowiązania do spełnienia określonego świadczenia, zaś dla pozwanego fakt uiszczenia objętej tym zobowiązaniem sumy w oznaczonym dniu bądź wykazania ziszczenia się przesłanek nieważności umowy w konkretnym przypadku. Strona pozwana w niniejszym procesie nie wdała się w spór co do istotny sprawy wobec czego na zasadzie art. 339 k.p.c. należało przyjąć twierdzenia (...) S.A. o zaprzestaniu wykonywania obowiązku spłaty na poziomie określonym w wyciągu z ksiąg bankowych za prawdziwe.

Kończąc Sąd rozpatrywał kwestię skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki. Zagadnienie to regulują przepisy art. 75 ustawy prawo bankowe. Zgodnie z art. 75 ust. 1 i 2 ustawy prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym zarówno w dniu zawarcia umowy, jak i złożenia pozwany oświadczenia zawartego w piśmie z 23 października 2018 r., jak i obecnie stanowi że, w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej Bank może, z zastrzeżeniem art. 75c, obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu. Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określią w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni.

Zapisy w umowie zawartej przez strony były zgodne z treścią tych przepisów. Bank uzyskał prawo wypowiedzenia umowy w przypadku m.in. w wypadku naruszenia przez Kredytobiorcę warunków Umowy a w szczególności, gdy w terminie określonym w Umowie nie dokona spłaty raty kapitałowo – odsetkowej lub części raty kapitałowo – odsetkowej bank uzyskał prawo wypowiedzenia umowy z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia. Od następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia całe zobowiązanie z tytułu udzielonej pożyczki miało stać się wymagalne i traktowane jako zadłużenie przeterminowane (§ 14 ust. 1 i 4).

Nadto należało mieć na uwadze, że zgodnie z art. 75c Prawa bankowego jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W wezwaniu bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy.

Skorzystanie z prawa do wypowiedzenia kredytu przez bank powoduje, że po upływie terminu wypowiedzenia stosunek prawny kredytu ulega rozwiązaniu, a kredytobiorca ma obowiązek spłaty kredytu, wraz z odsetkami i innymi kosztami (w tym prowizją), w dniu rozwiązania umowy (upływu terminu wypowiedzenia), jeśli kredyt został mu już wypłacony (por. np. W. Pyziół, Prawo bankowe, s. 251). Po tej dacie bank może też skorzystać z przyjętych zabezpieczeń i przez wykonanie wynikających z nich uprawnień doprowadzić do zaspokojenia swojej wierzytelności. Jeśli kredytobiorca nie spłaci długu po upływie terminu wypowiedzenia, bank jest też uprawniony do dochodzenia roszczenia, w tym na drodze egzekucyjnej.

Jak wynika z treści cytowanego wyżej przepisu, bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie z jego spłatą. Zgodnie z określoną ustawą procedurą w pierwszej kolejności powód winien doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1-2 (ustawy z 1997 r. - Prawo bankowe) oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych). Dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. W przypadku, gdy powyższe przesłanki nie zostały spełnione, czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.). W szczególności nie prowadzi ona do wymagalności wierzytelności banku o spłatę tej części kredytu, co do której kredytobiorca nie pozostawał w opóźnieniu.

Biorąc pod uwagę okoliczności przedmiotowej sprawy, w szczególności treść pisma z 6 kwietnia 2018 r. (k. 10, 13) Sąd uznał, iż wynikająca z art. 75c ustawy Prawo bankowe procedura wypowiedzenia przedmiotowej w sprawie umowy, została w stosunku do M. Z. i D. Z. (1) zachowana. Wskazać bowiem należy, że powód przed wypowiedzeniem umowy wzywał pozwanego do uregulowania zaległości wynikających z umowy pożyczki pismem z dnia 6 kwietnia 2018 r. informującym o wysokości zaległości – 19.729,46 CHF, jednocześnie zawierającym ostrzeżenie o możliwości wypowiedzenia umowy, w przypadku braku zapłaty.

Jednocześnie Bank wzywając pozwanych do dokonania spłaty zaległości w wysokości 19.729,46 CHF poinformował o możliwości złożenia w terminie 14 dni wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Dopiero w kolejnym piśmie, datowanym na 23 października 2018 r., powód wypowiedział umowę kredytu, które miało nastąpić w przypadku z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia.

W świetle powyższego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w związku z czym Sąd w pkt I wyroku zasądził od pozwanych M. Z. i D. Z. (1) solidarnie kwotę 468.384,88 zł na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W.. Kwota ta odpowiada sumie wskazanej w wyciągu z ksiąg banku (k. 24) wyrażonej w walucie obcej i przeliczonej zgodnie z dyspozycją § 15 ust. 4 Umowy na walutę krajową po kursie z dnia wystawienia BTE (dane o wysokości kursu k. 27).

Powód wniósł również o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu. Z art. 481 k.c. wynika, że Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z kolei art. 482§1 kc stanowi, że od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Na zasadzie wzmiankowanych przepisów, uwzględniając powyższe, Sąd orzekł, że powódce należą się odsetki ustawowe za opóźnienie od 17 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zostało oparte na ogólnej zasadzie odpowiedzialności za wynik toczącego się postępowania, przy uwzględnieniu że pozwany przegrał spór w całości. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W § 3 cytowanego przepisu ustawodawca postanowił, że Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Na koszty procesu, które zgodnie z powyższą zasadą pozwany powinien zwrócić powodowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. złożyły się: uiszczona opłata od pozwu w kwocie 23.420 zł (k. 69a i 72), wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone w oparciu o § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców z dnia 22 października 2015 r. w kwocie 10.800 zł oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

W pkt III wyroku orzeczono o rygorze natychmiastowej wykonalności w oparciu o art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.

SSO Paweł Marycz